

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Skills & Knowledge on Assistive Technology in Early childhood inclusive education

GA-N°2020-1-BE02-KA201-074810

SKATE ICT/AT Competency Framework

Содржина:

Содржина	2
А. Вовед 1	
Б. Структура на Рамката за компетентност СКЕЈТ:	5
1. Области на надлежности	5
2. Нивоа на компетенции	6
3. Презентација на Рамката за компетентност СКЕЈТ	7
4. Идеи за иден развој на рамката	8
В. Рамката за компетентност на SKATE	9
Д. Користена литература	14

SKATE ИКТ/АТ Рамка за компетенции

А. Вовед

Дигиталното инклузивно образование, како и употребата на асистивна технологија за поттикнување на инклузивно образование за децата со попреченост и сите ученици е во сржта на дискусиите околу образованието за сите, учењето без бариери и недискриминаторните образовни политики и практики (Hoogerwerf, et al. , 2021). Една од главните бариери за целосно дигитално вклучување и искористување на технологијата за поддршка на инклузивното образование за учениците со попреченост е недостатокот на свест и релевантни компетенции на различните чинители во образовниот сектор (Hoogerwerf и Mavrou, 2021). Во текот на годината, признавањето на таквите бариери ги наведе истражувачите и професионалците во областите на инклузивно образование и (асистивна) технологија да истражуваат начини за зајакнување на едукаторите и олеснување на градењето капацитети на образовните поставки кон употреба на технологија за инклузивно образование. Дизајнот и развојот на рамки за компетентност беа дел од таквите напори, на локално, регионално и европско ниво, што резултираше со голем број рамки специфични за одредени групи корисници, групи на професионалци или друга целна популација. Она што се покажа како предизвик е да се одговори на потребите на различни чинители во областа на образованието, на различни нивоа на образование. Дополнително, таргетирањето особено на едукаторите кои работат со млади ученици, т.е. во образованието и грижата за раното детство, беше уште потешко, бидејќи употребата на технологијата во раните години отсекогаш била тема на дебата. Оттука, употребата на технологија за инклузивно образование во раното детство е во фокусот на проектот SKATE.

Сегашната рамка за компетенции има за цел да обезбеди сеопфатен преглед на вештините и компетенциите поврзани со различни области на професионален развој неопходни за успешно дизајнирање, развивање, спроведување и оценување на инклузивни образовни активности со помош на дигитални технологии.

Оваа рамка е изградена врз основа на две простории:

1. Во денешно време разликата помеѓу ИКТ и АТ е прилично нејасна. Иако сè уште има дигитални технологии кои се развиваат специјално за деца со попреченост (на пр., специјални уреди за внесување, специјален софтвер/апликација за рехабилитација), тие сепак се повеќе се користат во комбинација со или се заменуваат со главните технологии како таблети или паметни телефони. Како последица на конвергенцијата помеѓу редовните и помошните технологии, сега од едукаторите се бара да бидат свесни за потенцијалите и корисноста на ИКТ и АТ за да се обезбеди вклучување на нивните студенти. Оттука, овде се однесуваме на технологијата за вклучување како ИКТ/АТ.

2. Предложената рамка е дизајнирана за сите можни воспитувачи (на пр., наставни наставници, наставници по дефектологија, помошници на наставници, педагози) кои се вклучени во образованието и грижата за раното детство (ECEC) имајќи предвид дека во секој момент може да бидат работа со сите опсези на мали деца. Оттука, се истакнува дека ова го гледаме како поунифицирана системска рамка, која конкретно не прави разлика помеѓу унифицирани ECEC образовни системи (0-6 години) или поделени системи (0-3 и 3-6 години).

Во светлината на овие премиси, нашата цел е да создадеме рамка за компетентност која ќе ги обедини индикаторите и компетенциите вклучени во постоечките рамки кои се специфични за некои од компонентите на нашите проектни цели. Овие компоненти се:

- Инклузивно образование и инклузивни педагогии како што се диференцијација и универзален дизајн за учење
- Компетенции за дигитална (помошна) технологија и дигитално вклучување
- Инклузивно образование и грижа за раното детство

Имајќи го предвид горенаведеното, главниот тим кој работи на Рамката за компетенции одлучи да ги консултира следните постоечки рамки:

1. Индекс за инклузија: <http://www.csie.org.uk/resources/inclusion-index-explained.shtml>.

Оваа рамка предложена од Центарот за студии за инклузивно образование, под надзор на Бут и Ајнскоу, е збир на материјали за водење на училиштата низ процес на инклузивен развој на училиштата. Станува збор за градење заедници за поддршка и поттикнување високи достигнувања за сите вработени и студенти. Рамката има за цел да обезбеди показатели и компетенции за целосен училишен пристап, таргетирајќи ја и училишната култура и политики, како и практиката во училницата. За целите на рамката за компетенции SKATE, предлагаме да се фокусираме само на практиките во училницата бидејќи тоа е порелевантно за програмите за учење што треба да се развијат во проектот. Дополнително, идејата е да се преработи релевантните индикатори за Индекс за вклучување што ќе се усвојат и приспособат овде, врз основа на образованието за раното детство.

2. Универзален дизајн за учење: <https://www.cast.org/impact/universal-design-for-learning-udl>

Рамката УД е еден од главните концепти идентификувани како основни прашања во предлогот SKATE. Рамката може да обезбеди многу детални надлежности и активности преку анализа на главните три принципи до упатства и контролни точки. Меѓутоа, за поопшта рамка потребна за SKATE, предлагаме да се усвои и прилагоди главната идеја/концепт на општите принципи на УД, а можеби и да се користат деталните упатства и контролни точки како алатка за време на развојот на програмите за учење и спроведувањето на рамката.

3. Entelis+ Рамка за компетентност: <https://entelisplus.entelis.net/wp-content/uploads/2022/01/D3.17-ENTELIS-Competency-framework.pdf>:

ENTELIS+ беше развиен како рамка за компетентност за оние кои го поддржуваат дигиталното вклучување на лицата со попреченост. Се засноваше на идејата на DigCompEdu (<https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>) и рамката за компетенции на ATLEC за развој на дигитални компетенции на поединечни ученици на различни нивоа, како и рамката за компетентност ATLEC за професионалци. (<https://atlec-project.eu/>).

4. Упатства на КРТ за доживотно учење во асистивна технологија:
https://www.at4inclusion.org/wp-content/uploads/2020/12/KPT-bookguidelines_ENG_11_557-2.pdf:

Упатствата за КРТ се напишани во рамките на Проектот Задржување чекор со помошната технологија (КРТ), европски проект за развој на обука и образование за асистивната технологија (АТ). Насоките се повеќе фокусирани на прилично потесна концептуализација на Асистивната технологија, специфична за лицата со попреченост толкувана како ограничувања, каде што проектот SKATE се фокусира повеќе на едукаторите (наставниците и нивните тимови/соработници) во рамка на инклузивно образование како пристап на целото училиште со поддршка на дигитални (асистивни) технологии. Затоа, КРТ беа консултирани за рамката SKATE на пофлексибилен начин.

Б. Структура на Рамката за компетентност на SKATE:

1. Области на надлежности

Рамките за компетенции значително се разликуваат во однос на областите (домени) на компетенции што ги вклучуваат, бидејќи тие може да се разликуваат во однос на целите, целната публика, поставувањето и опсегот на секоја рамка. На полето на ИКТ/АТ и општо дигиталната писменост, различните рамки на компетенции се фокусираат на низа аспекти на компетенции, од повеќе технички и практични развојни вештини до повеќе аспекти на разбирање и ставови, или комбинација. Други варијации се во однос на индивидуалниот развој на компетенциите, или повеќе колективен и тимски/организациски развој на капацитети. За целите на проектот SKATE е усвоен спој на перспективи за развој на капацитети и на индивидуалните и на тимовите, како што е објаснето претходно во овој документ. Дополнително, врз основа на работата на мрежата ENTELIS и проектите ENTELIS и ENTELIS+, тимот на SKATE одлучи за следните области/домени на надлежности. Овие се инспирирани од некои домени/области на Алатката за самооценување на Ентелис за училиштата (<https://www.entelis.net/resources/tools-e-g-curricula-courses-handbooks-etc/>), како и поени/области од методолошката рамка SKATE (IO1/A1). Областите го земаат предвид педагошкиот аспект на професионалното усовршување на воспитувачите (т.е. дизајнирање и спроведување соодветни педагогии за ЕСЕС и инклузивно образование), аспектот на дигитални компетенции (т.е. да се запознаат, избираат и користат ИКТ/АТ) и лидерскиот аспект на улогата на воспитувачите (т.е. менаџмент, администрација и соработка на ниво на училница и училиште).

Области на компетенции на SKATE рамката за компетенции за едукатори за употреба на ИКТ и асистивна технологија за инклузивно образование

Дизајн на наставна програма и процес на учење: Оваа област ќе вклучува компетенции за дизајнирање на учење: на пр. проценка на потребите и бариерите (идентификување на потребите на децата и претходните искуства), поставување цели и исходи од учењето, планирајте/дизајнирајте учење и активности за оценување соодветни за ЕСЕС, развивање и интегрирање на IEP во наставната програма за инклузивна училница, индикатори UDL

Имплементација на стратегии за настава и учење: Оваа област ќе вклучува компетенции за имплементација на инклузивни педагогии, интегрирање на АТ/ИКТ во процесот на учење, имплементирање на упатства за УДЛ

Ресурси: Оваа област ќе вклучува знаење за ИКТ и АТ што може да се користат во ЕСЕС, селекција, модификација, развој/креирање и користење на основни ресурси (ICT-AT) и сопственици на дигитални компетенции на едукаторите

Управување со училница и соработка: оваа област ќе вклучува дефиниција на улоги вклучувајќи вклучување на родителите и учениците, настава во соработка, експерти за АТ и други професионалци, попрактични прашања за управување, како што се поставување на опремата, безбедност, одржување и техничка поддршка и комплет во училница нагоре.

2. Нивоа на компетенции

Рамките за компетентност често прават разлика помеѓу нивоата за кои може да се користи различна терминологија, како и различни чекори во прогресијата, владеењето или стручноста. На пример, некои рамки користат пристап на три нивоа: на пр. Основно, Просечно, Напредно или Јадро, Средно, Напредно, итн. Други користат пристап од шест или осум нивоа (на пр. видете DigComp 2.1. за граѓани), што дополнително ги дели трите заеднички нивоа на поконкретна и детална прогресија на компетентноста. Дополнително, некои рамки ги дефинираат нивните нивоа според стандардните нивоа на образование, како што се нивоата на EQF, додека други избираат да ги дефинираат нивните нивоа во посспецифичен контекст на конкретната рамка и да ги претстават како изјави за владеење за секој домен на компетенции.

За развој на Рамката за компетенции SKATE, беше одлучено дека нивоата на владеење низ области (домени) на компетенции ќе бидат ограничени на три: почетник, средно и напредно.

За дефинирање на нивоата се користеше приспособениот пристап за изјава за владеење. Проектниот тим одлучи да не ги мапира нивоата на рамката SKATE на EQF, бидејќи EQF најчесто се користат за пошироки рамки кои подоцна се прошируваат на програми за сертификати и имаат неколку критериуми за оценување на нивото на компетентност. Дополнително, целта на проектот SKATE е да се фокусира на градење капацитети за развој на дигитални компетенции на едукатори и други професионалци кои ги поддржуваат учениците со попреченост да развијат свои дигитални компетенции, а тој е изграден врз работата на претходните и во тек проекти на ENTELIS мрежа: проектите ENTELIS и ENTELIS+. Затоа, врската со резултатите од тие проекти е важна и за таа цел Нивоата на компетентност за проектот SKATE се:

(а) мапирано со алатката за самооценување ENTELIS за училиштата. Алатката повеќе се фокусира на пристап и евалуација на цело училиште. Меѓутоа, дефинирањето на нивото на компетенции на индивидуалните воспитувачи во однос на целокупниот училишен пристап за дигитално инклузивно образование е конципирано во пошироката идеја за еко-системски пристап. Дополнително, програмите за учење на проектот SKATE ќе се развијат преку пристап за ко-дизајнирање кој вклучува различни можни членови на ЕСЕС училишното опкружување, и оттука целиот училишен пристап кон дефиницијата на нивоата на компетентност се чини посоодветен отколку поиндивидуален развој на компетентност. приод.

(б) следете го пристапот на Рамката за компетентност на обучувачи ENTELIS+, во која беа развиени изјави за владеење за да се дефинираат трите нивоа на компетентност усвоени во рамката. Овие изјави за владеење ги вклучуваат поединечните компетенции идентификувани на секое ниво низ областите (домени) на компетентност.

Врз основа на горенаведеното образложение, трите нивоа на Рамката за компетентност SKATE се дефинирани на следниов начин:

о Почетно: Изјава за владеење: Да се стекнат основни знаења, основни вештини и основно разбирање (ставови) на ниво на признание и да се земе предвид правото на учениците со попреченост да имаат пристап и употреба на ИКТ/АТ во ЕСЕС. Ова е поврзано со алатката за самооценување ENTELIS за училиштата како показател за започнување добра практика

о Средно: Изјава за владеење: Да се стекне и развие добро знаење, вештини и разбирање (ставови) на ниво на дизајнирање искуства за учење со употреба на ИКТ/АТ за сите ученици, а особено за учениците со попреченост во ЕСЕС. Ова е поврзано со алатката за самооценување ENTELIS за училиштата како показател за постигнување одреден и/или добар напредок на ниво на училишница со соработка на главните засегнати страни

о Напредно: Изјава за владеење: Да се стекне и развие многу добро (експертско во одреден степен) знаење, вештини и разбирање (ставови) на ниво на имплементација и евалуација на искуствата со употребата на ИКТ/АТ за сите ученици, а особено за учениците со попреченост во ЕСЕС, како и поддршка на колегите за таа цел. Ова е поврзано со алатката за самооценување ENTELIS за училиштата како показател за воспоставување добра практика на ниво на училиште (т.е. вклучување на мнозинството од училишниот персонал и соработниците).

3. Презентација на рамката за компетентност на SKATE

Табелата 1 подолу го прикажува начинот на кој е структурирана и претставена рамката за компетенции SKATE со цел да се олесни усогласувањето на поединечните компетенции/индикатори во секоја област, на сите три нивоа.

Табела 1: Излезен формат/презентација:

Ниво Области	Почетно	Средно	Напредно
-----------------	---------	--------	----------

	<i>(што одговара на 1 и 2 од самооценувањето на ENTELIS)</i>	<i>(што одговара на 3 и 4 од самооценувањето на ENTELIS)</i>	<i>(што одговара на 5 од самопроценката на ENTELIS)</i>
Дизајн на наставна програма и процес на учење	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>
Имплементација на стратегии за настава и учење	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>
Ресурси	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>
Управување со училница и соработки	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>	<i>Индикатори/компетентности</i>

4. Идеи за иден развој на рамката

Бидејќи проектот SKATE го следи пристапот на ко-дизајн, дополнителен структурен елемент на Рамката може да биде негова понатамошна поддршка со примери на сценарија. Рамката ќе се користи за да му помогне на тимот на SKATE и вклучените засегнати страни во дизајнирањето и развојот на програмите за учење за обука на едукатори. Затоа, се предлага за време и по спроведувањето на пилотите, наставниците/учесниците да можат да ги мапираат своите практики како примери и сценарија во рамката и да ги додадат во финалната верзија. Сценаријата се очекува да бидат резултат на претходните фази на проектот: имплементација на алатката за самооценување ENTELIS за училишта, развој на програми за учење, дизајнирање на процеси на учење со употреба на ИКТ/АТ и нивниот пилот имплементација од страна на воспитувачите-учеснички и повратни информации што треба да ги добијат воспитувачите, обучувачите и учениците (и родителите).

B. Рамката за компетентност на SKATE

Ниво	Почетно	Средно	Напредно
Области			
Дизајн на наставна програма и процес на учење	<p>Да се идентификува важноста на учество за сите,</p> <p>Да се биде свесен за физички, дигитален, општествен и други бариери за учество за ученици со попреченост.</p> <p>Да се планираат лекции и сесии за игра имајќи ги предвид сите ученици</p> <p>Да се дизајнираат активности за евалуација кои придонесуваат за постигнувањата на сите ученици</p> <p>Да се дизајнираат активности за учење и игра кои го промовираат развојот/образованието, соработката и учеството на ученикот</p> <p>Да се биде свесен за важноста и придобивките од ИКТ/АТ за сите ученици, а особено за учениците со попреченост</p>	<p>Да се бараат и отстранат бариерите за учење и учество во сите аспекти на наставната програма и дизајнот на лекцијата</p> <p>Да се дефинираат универзално дизајнирани цели за игра и учење и игра за ЕСЕС</p> <p>Да се разгледаат принципите на универзален дизајн за учење во смисла на ангажирање, претставување и акција и изразување во сите аспекти на процесот на учење и игра и дизајн со употреба на ИКТ/АТ.</p> <p>Да се пренесат целите на индивидуализираната образовна програма на учениците во врска со ИКТ/АТ во инклузивно планирање на часовите</p> <p>Да се разгледа можната употреба на ИКТ/АТ во сите аспекти на наставната програма и дизајнот на процесот на учење.</p>	<p>Идентификувајте ги индивидуалните вештини и потреби на децата и споредете ги со вистинските цели за учење</p> <p>Да се дизајнира наставна програма и лекции кои промовираат свесност за ИКТ/АТ и различноста кај сите ученици</p> <p>Да се евалуираат и редизајнираат планови за часови врз основа на принципите на универзален дизајн за учење, со интегрирање на ИКТ/АТ за поддршка на сите ученици.</p> <p>Да се потврди соодветноста на ИКТ/АТ што ја користат учениците</p> <p>Да дава препораки и да дава поддршка на колегите за употребата на ИКТ/АТ заснована на принципите на инклузивни педагогии.</p>

Ниво	Почетно	Средно	Напредно
Области			
Имплементација на стратегии за настава и учење	<p>Да се поттикне учеството на сите ученици за време на активностите за настава и учење</p> <p>Да се применат основни решенија за пристапност во активностите за игра и учење за ученици со попреченост</p> <p>Да се поттикне играње улоги со ICT - AT решенија за сите ученици</p> <p>Да се обезбедат позитивни модели за користење на ИКТ/АТ решенија од страна на наставниците</p> <p>Да се разгледа обезбедувањето алтернативни опции преку ИКТ/АТ за учење, јазични, моторни и сензорни потреби на сите ученици</p> <p>Да се поттикне комуникација со различни и алтернативни средства меѓу сите ученици</p> <p>Да се обезбедат можности за запознавање со ICT/АТ решенијата за сите ученици</p>	<p>Да се промовира интеракцијата и соработката на сите ученици преку креативност и игра за учење</p> <p>Да се интегрира ИКТ/АТ како составен и вграден дел од активностите за игра и учење.</p> <p>Да се користи личната ИКТ/АТ на учениците со попреченост во сите активности за учење и игра</p> <p>Да се поддржат и да се обезбедат можности за учениците да користат ИКТ/АТ во активности во и надвор од училиницата</p> <p>Да се идентификуваат недостапни содржини и стратегии кои исклучуваат некои ученици од секое учење, игра и социјална активност.</p> <p>Да се обезбедат алтернативни методи за оценување на учењето, јазичното, моторното и сензорното учење, развој и изведба на сите деца со употреба на ИКТ/АТ.</p>	<p>Да се дизајнира и имплементира заеднички активности за сите ученици во и надвор од училиницата</p> <p>Да се разликуваат материјалите, целите на учењето, наставните методологии и пристапите за оценување со употреба на ИКТ/АТ и барањата за пристапност за секое дете</p> <p>Да се одрази и редизајнира учењето за активно ангажирање на учениците во користењето на нивните барања за ИКТ/АТ и пристапност.</p>

Ниво	Почетно	Средно	Напредно
Области			
Ресурси	<p>Да се дистрибуираат училишните ресурси правично во училницата, поддржувајќи ја инклузијата</p> <p>Да се препознаат основните заеднички решенија за ИКТ/АТ за одредени детски потреби.</p> <p>Да има основни технички и функционални знаења за специфичната опрема што ја користат одредени ученици</p> <p>Да се биде свесен за патиштата за упатување, вклучувајќи пристап до финансирање, професионални совети за употреба на ИКТ/АТ и поддршка како што е потребно за да се одговори на потребите на учениците.</p>	<p>Да има познавање од основните ИКТ/АТ кои можат да се користат за вклучување на децата со попреченост во училницата</p> <p>Да се користат ресурсите за ИКТ/АТ и пристапност за потребите на одредени деца.</p> <p>Да знаете доверливи извори на информации за решенијата за ИКТ/АТ на локално/национално ниво и да бидете свесни за механизмите, политиките и стандардите за финансирање на локално ниво.</p> <p>Да се постават, конфигурираат и имплементираат заеднички/основни ИКТ/АТ ресурси за млади ученици со попреченост</p> <p>Да се повикаат на законодавството и процедурите за политики за пристап до финансирање, професионални совети за користење на АТ и поддршка како што е потребно за да се одговори на потребите на учениците.</p>	<p>Да се создадат достапни материјали за поддршка на децата со попреченост учество во игра и учење.</p> <p>Да се поддржат родителите на децата преку процесите/механизмите за избор и финансирање на ИКТ/АТ</p> <p>Да се препознаат ограничувањата на ресурсите/ ИКТ/АТ бараат континуирано подобрување</p> <p>За пребарување и идентификување/одберете ИСТ/АТ и ресурси за пристапност за посебните потреби на индивидуалните ученици.</p>

Ниво	Почетно	Средно	Напредно
Области			
Управување со училиница и соработки	<p>Да се вреднува споделувањето на идеи, искуства и пречки за користење на ИКТ/АТ со колегите</p> <p>Да се планира, предава и прегледува употребата на ИКТ/АТ во партнерства со други наставници во инклузивно образование</p> <p>Да соработува со училишните асистенти и други засегнати страни (на пример, родители, други наставници) за имплементација на решенијата за ИКТ/АТ во училишното опкружување</p> <p>Да се комуницира со сите засегнати страни (на пример, родители, други наставници, училишни асистенти итн.) за прашања од ИКТ/АТ во ЕСЕС</p> <p>Да се биде свесен за потребата да се остане во тек со иновативните практики во користењето на ИКТ/АТ во ЕСЕС за инклузивно образование</p> <p>Да се биде свесен за саморефлексивни практики за употреба на ИКТ/АТ во ЕСЕС за инклузивно образование.</p>	<p>Да се биде свесен за експертите што треба да се контактираат за да се постави план за имплементација на ИКТ/АТ</p> <p>Да се организира средина за учење (активности, ресурси, можности за учество, соработка, итн.) за да се промовира интеракцијата и да се почитуваат индивидуалните потреби и карактеристики на учениците.</p> <p>Да се комуницира и да се пријавуваат резултатите од употребата на ИКТ/АТ во училиница за ЕСЕС до сите вклучени засегнати страни</p> <p>Да бидат свесни за процедурите за решавање на проблемите при користење на ИКТ/АТ по тимски пристап</p> <p>Да се поттикне учеството во проекти и иновации со користење на ИКТ/АТ во ЕСЕС за инклузивно образование</p> <p>Да се имплементираат саморефлексивни практики за употреба на ИКТ/АТ во ЕСЕС за инклузивно образование.</p>	<p>За управување со поставувањето, одржувањето, надградбите и безбедноста на апликациите за ИКТ/АТ и пристапност</p> <p>Да се организираат / учествуваат / управуваат / координираат мултидисциплинарни групи на засегнати страни за планирање и спроведување на активности за учење базирани на ИКТ/АТ</p> <p>Да се препознаат можните безбедносни прашања поврзани со употребата на ИКТ/АТ со цел да се планираат стратегии за ублажување/намалување</p> <p>Да се поддржат колегите во истото поле на образовна пракса</p> <p>Да управува со комуникацијата со националните или локалните власти за прашања од ИКТ/АТ во ЕСЕС</p> <p>Да учествува и да имплементира во проекти и иновации со користење на</p>

Ниво	Почетно	Средно	Напредно
Области			
			<p>ИКТ/АТ во ЕСЕС за инклузивно образование</p> <p>За споделување и поддршка на колегите во користењето саморефлексивни практики за употреба на ИКТ/АТ во ЕСЕС за инклузивно образование</p>

Г. Референци:

- Booth, T. and Ainscow, M (2002). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. Centre for Studies on Inclusive Education, United Kingdom. Available at <http://prs.institute.org/downloads/related/education/IndexforInclusion.pdf> & <http://www.csie.org.uk/resources/inclusion-index-explained.shtml>
- CAST (2022), *Universal Design for Learning*, Available at: <https://www.cast.org/about/about-cast>
- Entelis+ Competency Framework (2022), Available at <https://entelisplus.entelis.net/wp-content/uploads/2022/01/D3.17-ENTELIS-Competency-framework.pdf>
- Gresswell, A. and Evert-Jan Hoogerwerf, E.J. (2007). *KPT Guidelines for Lifelong Learning in Assistive technology*, KPT Consortium, Available at: https://www.at4inclusion.org/wp-content/uploads/2020/12/KPT-bookguidelines_ENG_11_557-2.pdf
- Hoogerwerf, E.J., MAVROU, K. and Traina, I. (Eds.) (2021). *The Role of Assistive Technology in Fostering Inclusive Education. Strategies and tools to support change*. London & New York: Routledge.
- Hoogerwerf, E.J. & MAVROU, K. (2021). Inclusive education and digital empowerment as part of wider societal challenges. In E.J. Hoogerwerf, MAVROU, K. and Traina, I. (Eds.). *The Role of Assistive Technology in Fostering Inclusive Education. Strategies and Tools to Support Change*. Routledge.